

دستورالعمل ارتش عراق درباره نحوه رفتار نیروهای عراقی هنگام اسارت

گزیده اسناد عملیات طریق القدس، جلد ۳، سند شماره ۰۰۵۴۳۲، ۶۰/۸/۱۳
آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ

اشاره

سند زیر دستورالعملی است که از سوی ارتش عراق درباره نحوه رفتار نیروهای عراقی در زمان اسارتشان تنظیم شده و در خلال عملیات طریق القدس، به دست نیروهای ایرانی افتاده است.

نحوه رفتار دشمن با اسرا و روش مقابله با آن

۱) یکی از مسائلی که جنگ به همراه دارد مسئله اسارت است. ارتش‌هایی که با هم در حال جنگ هستند سعی می‌کنند با استفاده از طرح‌هایی تازه، رقم اسرای جنگی را بالا ببرند. این عمل از دو نظر مهم است یکی از نظر اطلاعاتی، که با کسب اخبار از اسرا بر میزان تسلط اطلاعاتی بر دشمن افزوده می‌شود. دیگری از نظر سیاسی است بدین ترتیب که در مذاکرات آینده کشوری که اسرای بیشتری گرفته باشد، بهره سیاسی بیشتری را خواهد برد. به طور کلی، اگر مسئله اسارت از حد طبیعی خود خارج شود به مسئله‌ای منفی تبدیل خواهد شد.

۲) فرماندهان، افسران توجیه سیاسی، مسئولان اطلاعات و تشکیلات حزبی، باید آموزش‌های فراوانی را به پرسنل بدهند. این آموزش‌ها باید در زمینه تشریح ابعاد جنگ و خطرهایی باشند که از جانب دشمن حیات کشور و آینده ملت ما را تهدید می‌کنند؛ و نیز به پرسنل یادآور شوند که تا حد امکان، اسیر نشوند؛ زیرا این کار به نفع دشمن است و به حیثیت ملت و ارتش ما لطمه می‌زند. برای انجام این منظور بهتر است که رفتار ایرانی‌ها را خشن، فاشیستی و غیرانسانی

جلوه دهند.

۳) لازم است به نیروهای خودی اطلاعاتی به شرح زیر درباره مقابله با بازجویی دشمن از اسرا داده شود.

الف) نیروها باید بدانند که اسیر شدن، امر دردناکی است و به منزله یک نقطه منفی در طول زندگی فرد باقی خواهد ماند فرد باید تا آن جا که می‌تواند، حتی اگر زخمی هم شده باشد، مقاومت کند و تن به اسارت ندهد.

ب) تمامی پرسنل هنگامی که به ناچار اسیر می‌شوند، باید سلاح‌ها و مهمات خود یا نزدیک خود را نابود کنند تا دشمن نتواند از آنها علیه واحدهای خودی استفاده کند.

ج) نیروها پس از اسارت، باید سعی کنند از دست دشمن فرار و به واحدها خود باز گردند. برای این منظور، مناسب‌ترین فرصت نخستین لحظات اسارت است، به ویژه هنگامی که هوا تاریک یا آتش توپخانه اجرا می‌شود. افزون بر این هنگام بمباران هوایی، زمان انتقال آنان از مکانی به مکان دیگر، هنگام کم شدن نگاهبانان و نیز تعویض پست آنها، فرصت‌های مناسبی برای فرار هستند.

د) براساس قرارداد ژنو، دشمن حق ندارد بجز پرسش‌های زیر پرسش دیگری را مطرح کند:

۱) شماره نظامی پرسنل نه شماره سری واحد مربوطه؛

۲) مسئولیت؛

۳) نام حقیقی؛ و

۴) تاریخ تولد

این بدان معنی است که اسیر حق ندارد بجز

اطلاعات کافی را به دست آورد.

۵) بازجو نخست به حاشیه روی می پردازد و مسائل غیرنظامی را پیش می کشد و سپس به بحث درباره مسائل نظامی وارد می شود.

۶) دشمن اسرا را در اطاقی نگه می دارد و عده دیگری را نیز به عنوان اسیر جنگی به آن جا وارد می کنند. باید توجه داشت که دشمن در این اطاق، دستگاه استراق سمع کار گذاشته تا به محض صحبت کردن اسرا با یکدیگر اطلاعات لازم را کسب کند.

۷) دشمن از هر اسیری چندین بار و به روش های مختلف بازجویی می کند. معمولاً دشمن دست به اعمال زیر می زند:

الف) گذاشتن اسیر در اطاقی تنگ و تاریک بدون پنجره؛

ب) بستن چشمان اسیر و تهدید او به اعدام؛

ج) اسیر را شب هنگام به صورت برهنه در هوای سرد تا صبح نگه می دارد یا او را در محلی که حشرات زیادی وجود دارند، قرار می دهد؛

د) خسته و اذیت کردن اسیر و منع او از خواب؛

ذ) اهانت و ناسزا گفتن به اسیر و مسخره کردن او؛

و) اخبار دروغی از وضع جبهه و اوضاع سیاسی داخل کشورش به او می دهد؛ و

ی) شکنجه جسمی و محروم کردن او از خوردن و آشامیدن.

۸) اسیر باید تا حد امکان هوشیار باشد و اطلاعاتی از آنچه می بیند، کسب کند؛ زیرا اطلاعات مزبور در آینده و در هنگام فرار یا آزاد شدن از اسارت، مفید خواهند بود.

۹) اسیر باید بداند که هنگام اسارتش، یک جلسه بازپرسی درباره چگونگی اسارت وی تشکیل و از شاهدان اسارت

وی، درباره نحوه اسارتش پرسش هایی

خواهد شد. همچنین، هنگامی که اسیر به

وطن باز می گردد یک جلسه بازپرسی

درباره خود وی تشکیل می شود تا میزان

تقصیرش در اسیر شدن مشخص شود.

۱۰) تمامی نظامیان باید آموزش های لازم را

درباره نحوه رفتارشان هنگام اسیر شدن

فرا گیرند، به خصوص در مورد واحدهای

خط مقدم.

پرسش های مزبور به پرسش دیگر از جمله واحد مربوطه و رسته و ماموریت واحد خود و محل استقرار واحدها و اطلاعات دیگر پاسخ دهد. در صورت پاسخگویی به دیگر پرسش ها و افراط در دادن اطلاعات به دشمن، بعداً مسئول خواهد بود.

ذ) اسیر باید دائماً وطن خود را به یاد داشته باشد، اسرار ارتش را فاش نسازد، به اسیر عراقی ارشد، احترام بگذارد، به دشمن هیچ گونه تعهدی اعم از شفاهی یا کتبی نسپارد و تا حد امکان به دشمن دروغ بگوید و او را فریب دهد.

و) اسیر باید بداند که دشمن برای به دست آوردن اطلاعات، از روش های ویژه ای استفاده می کند. در نتیجه، اسیر باید در برابر این روش ها صبر، مقاومت و ثبات داشته باشد. روشهایی که دشمن در بازجویی از آنها استفاده می کند، به شرح زیر است:

۱) دشمن اسرا را شکنجه، اذیت، آزار و تهدید می کند تا با تحت فشار قرار دادنش از او اطلاعاتی را کسب کند؛

۲) اسرا باید به این مسئله توجه کنند که دشمن نخست با بعضی از اسرا با نرمی و مهربانی رفتار می کند تا اطلاعات سری را از آنها کسب کند و این همان نکته ای است که باید اسرا به آن توجه کنند.

۳) باید توجه داشت که دشمن از روش های فریب دهنده برای کسب اطلاعات استفاده می کند. به اسیر می گوید، اطلاعاتی که می دهی زیاد مهم نیست، تا بدین ترتیب، وی با آزادی کامل صحبت کند یا این که به او می گوید، ما اطلاعات بسیار زیادی داریم، تا از این طریق او به راحتی اطلاعات خود را فاش کند.

۴) بازجو سعی می کند که به اسیر بفهماند که رفتار خوبی با او خواهد شد و در این باره وعده هایی به او می دهد تا

